

LUNDS
UNIVERSITET

CTR / Judaistik

Johan Åberg

Judisk humor och religion: halakha, Gud och judisk identitet

Halakha och identitet [koppling till judisk identitet, se Wanderer och Cohen i *Modern Judaism*]
olika typer av halakhiska bestämmelser

BIBLISKA BUD

RABBINSKA BUD

1) gezera: lagar som "skyddar" bibliska bud

2) takkana: lagar för gemenskapens bästa

3) minhag:

- "tillfälliga" bud som gjorts permanenta

- lokala seder

Halakha som medel för att konstruera gemenskap

Anthony Cohen: Symbolisk gränsdragning

halakha och religion som *symbolisk* gränsdragning när gränsen mellan "vi" och "de Andra" inte är längre är glasklar

Humor, religion & identitet

judisk humor: inget är så heligt att det inte går att skämta om

Ex: IL Peretz traditionalistisk uppväxt

advokat och tidstypisk maskil till ca 1888

shtetlstatistik => start på författarskap

1891– ansvarig för begravningsplats / Bund-anhängare

som författare: neo-romantiker, texter på såväl hebreiska som jiddisch

Bontshe Schvaig:

Hur gestaltas och används religionen, religiösa föreställningar och religiösa auktoriteter (=Gud) i texten?

Hur kan texten tolkas utifrån Raskins triad (se nästa sida)?

1) Humor återspeglar olika religiösa förhållningssätt

Bontshe- och Job-typen

skräddar-typen

2) uttrycker social kritik

Bontshe a la Peretz

en del senare rabbin / chassidiska rebbe-historier

3) återspeglar judars brottning med sin religiösa identitet

4) skapar »vi»-känsla

JOHAN ÅBERG

Lunds universitet • Judaistik

Centrum för teologi och religionsvetenskap

Allhelgona kyrkogata 8, 223 62 Lund

Tel dir 046-222 43 33 • Fax 046-222 44 26

E-post Johan.Aberg@teol.lu.se • www.teol.lu.se/judaistik

	(ROLL-) MISSLYCKANDE	TAKTISK MANÖVER	FÖREDÖMLIGT AVVIKANDE BETEENDE
komiska beteendet exemplifierar	inkompetens felaktigt beteende	målinriktad syftet är att uppnå ngt	överskridande av gränser
vår relation till komiska figur	avståndstagande	delaktighet med	identifiering
överskridna normens status	positiv	neutral	negativ
överträdelsen status	negativ	acceptabel	positiv
vår hållning	känsla av överlägsenhet	önsketänkande	insikt
grundläggande hållning	konservativ	tillåtande	radikal